

OBSAH

1 ÚVOD ...11

ŽIVOT

- 2 Perfer et obdura ...25
 - 2.1 Kořeny ...26
 - 2.2 Dětství a dospívání: Plzeň – Žatec – Strakonice –
– Praha (1895–1914) ...29
 - 2.2.1 Gymnazista ...43
 - 2.2.2 Všenory ...47
 - 2.3 Vojna (1916–1918) ...49
 - 2.4 Univerzita (1914–1921) ...55
 - 2.5 Učitelské začátky – gymnázium Krásnohorská
(1921–1923) ...61
 - 2.6 Slovenské období I – Žilina (1923–1926) ...65
 - 2.7 Slovenské období II – Bratislava (1926–1938) ...79
 - 2.7.1 Učitel učitelů ...85
 - 2.8 Univerzitní učitel ...88
 - 2.8.1 Hungarista ...88
 - 2.8.2 Venia docendi ...91
 - 2.8.3 Profesura ...96
 - 2.9 Sine ira et studio (1939–1945) ...101
 - 2.10 Po válce ...109
 - 2.10.1 Praesens imperfectum perfectum
futurum ...121
 - 2.11 Únor a léta zklidnění (1948–1968) ...128
 - 2.12 Normalizace (1970–1983) ...135
 - 2.13 Život soukromý ...140

LINGVISTA

- 3 Filolog mezi šelmami ...153
 - 3.1 Šmilauer a „nové směry linguistické“ ...156
 - 3.2 Spisovná čeština a jazyková kultura ...163
 - 3.2.1 Havránek – Šmilauer ...168
 - 3.2.1.1 Hledání pravdy ...178

3.3	Lingvistou po roce 1948	...183
4	Onomastik	...186
4.1	Počátky (1922–1938)	...187
4.1.1	Staré Slovensko	...194
4.1.1.1	... a jeho <i>Vodopis</i>	...200
4.1.2	Orava, Spiš a Liptov	...207
4.1.3	Onomastická miscelanea	...212
4.2	Návraty domů (1938–1945)	...214
4.3	Nové onomastické výzvy (1945–1960)	...218
4.4	Zlatá léta (léta šedesátá)	...223
4.4.1	<i>Osídlení Čech ve světle vlastních jmen</i>	...226
4.4.2	Šmilauerova onomastická škola	...237
4.5	Zúročení (1968–1983)	...246
5	Syntaktik	...251
5.1	Bádání slovosledná	...253
5.1.1	<i>Poloha přívlastku v Kronice pražské Bartoše Písaře – 1920</i>	...257
5.1.2	<i>Poloha přívlastku v Kronice pražské Bartoše Písaře – 1930</i>	...265
5.2	Syntézy	...272
5.2.1	<i>Novočeská skladba – 1947</i>	...276
5.2.2	<i>Novočeská skladba – 1966</i>	...280
5.3	Centrální syntaktické fenomény	...284
5.3.1	Věta	...285
5.3.1.1	Věta hlavní a vedlejší	...291
5.4	Syntaktické dvojice a syntaktické vztahy	...292
5.4.1	Přísudek	...295
5.4.2	Rozvíjející větné členy	...298
5.5	Grafické znázornění stavby věty a souvětí – <i>Učebnice větného rozboru</i>	...303
5.5.1	Větný rozbor	...307
5.5.1.1	Větný rozbor <i>in concreto</i>	...309
5.6	Text jako východisko a předmět školské výuky syntaxe	...313
5.7	Co zbylo ze syntaktika Šmilauera?	...319

- 6 O slovnících a slovníkáři ...324
 - 6.1 Posudky a kritické poznámky ...325
 - 6.2 Slovníky ...328
 - 6.2.1 ... příruční ...328
 - 6.2.1.1 Slova káraná ...334
 - 6.2.1.2 Odborné názvosloví ...342
 - 6.2.2 ... spisovné češtiny ...347
 - 6.2.3 ... staročeský ...356
 - 6.2.3.1 Edice ...361
 - 6.2.4 ... etymologický ...367
 - 6.2.5 ... frekvenční ...378
 - 6.2.6 ... cizích slov ...381
 - 6.2.7 ... synonymický ...383
 - 6.2.8 ... dialektologický ...386
 - 6.3 Nauka o slovu ...387

- 7 Legiony referátů. Recenzent ...400
 - 7.1 Zprávy a referáty ...401
 - 7.2 Lidé a jejich dílo ...404
 - 7.2.1 Stylistika ...405
 - 7.2.2 Syntax ...408
 - 7.2.3 Slovo tvorba, lexikologie a morfologie ...412

- 8 Krása jazyka ...414
 - 8.1 Ve jménu jazykové praxe ...414
 - 8.1.1 Časopisy ...415
 - 8.1.1.1 *Pravopisný poradca* ...416
 - 8.1.1.2 Bibliografie ...423
 - 8.1.1.3 *Zprávy Kruhu přátel českého jazyka* ...425
 - 8.1.2 Přednášky ...427
 - 8.1.2.1 Kruh přátel českého jazyka ...434

UČITEL

- 9 Profil češtináře ...443
 - 9.1 Termíny a škola ...443
 - 9.2 Didaktik ...447
 - 9.3 Posuzovatel učebnic ...460
 - 9.4 Já jsem vášnivě rád učil... ...464

- 9.5 Veliký vědec mezi učiteli – veliký učitel mezi vědci ...474
9.6 Absolventi ...482

10 Závěr ...488

11 Summary ...495

Literatura ...504

Příloha 1 Rodokmen ...541

Příloha 2 Havránek–Šmilauer ...542

Příloha 3 Krása jazyka ...546

Příloha 4 Příklady Šmilauerem vedených diplomových
prací ...561

Bibliografie Vladimíra Šmilauera
(*Eliška Kudláčková-Doležalová*) ...564

Seznam vyobrazení ...634

Jmenný rejstřík ...642